

Harjoittelun ja työssäoppimisen ohjauksen
laatuvaatimukset ja -kriteerit
sosiaali- ja terveysalalla

Huhtikuu 2011

Julkaisija: Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Teksti: Alueellinen työryhmä (PKSSK, P-K Ammattikorkeakoulu, PKKY Ammatti- ja Aikuisopisto, Joensuun kaupunki perusterveydenhuolto ja vanhuspalvelut)

Ulkoasu: Marja-Leena Päivinen, Päivi Sotti, Tiia Harjulampi

Sisältö

Johdanto.....	4
Sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten ja organisaatioiden välinen yhteistyö	7
Tiedonkulku.....	8
Harjoitteluyksikkö oppimisympäristönä.....	9
Hoidon ja toiminnan lähtökohdat.....	9
Harjoitteluyksikön ilmapiiri.....	9
Ohjauksen lähtökohdat ja toteutustavat	9
Ohjaussuhde.....	11
Opiskelija.....	12
Ohjaaja	13
Harjoittelua ohjaava opettaja	14
Lähteet	15

Johdanto

Tässä julkaisussa kuvataan sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopiskelijoiden ohjatun harjoittelun ja toisen asteen koulutuksessa olevien opiskelijoiden työssäoppimisen ohjauksen laatuvaatimukset ja -kriteerit. Jatkossa käsite harjoittelu kuvaa sekä ohjattua harjoittelua että työssäoppimista. Laatuvaatimusten ja -kriteereiden tavoitteena on varmistaa laadukkaan ja turvallisen oppimisympäristön luominen opiskelijalle, kehittää ja yhtenäistää opiskelijaohjausta sekä edistää sosiaali- ja terveysalan koulutuksen ja työelämän välistä yhteistyötä. (vrt. STM monisteita 2003:22). Tarkoituksena on, että laatuvaatimukset ja -kriteerit ohjaavat ja tukevat opiskelijaohjausta oppilaitoksissa ja työpaikoilla. Laatuvaatimusten ja – kriteereiden toteutuminen on mahdollista arvioida opiskelijoilta ja ohjaajilta kerätyn palautteen perusteella.

Laatuvaatimukset ja – kriteerit perustuvat sosiaali- ja terveysministeriön suositukseen Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (STM) koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu, suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille (STM monisteita 2003:22) sekä Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön toimintaohjelmaan 2009 - 2011. Lähteenä on käytetty mm. aiemmin julkaistuja laatusuosituksia ja käsikirjoja.

Työpaikalla tapahtuvalla harjoittelulla on suuri merkitys opiskelijan ammatillisessa kasvussa. Sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden sekä oppilaitosten yhteisenä tavoitteena on osaavien ammattilaisten kouluttaminen ja saatavuuden varmistaminen sosiaali- ja terveydenhuollon eri tehtäviin. Ohjattu harjoittelu muodostaa merkittävän osan koulutuksesta. Harjoittelu toteutuu opettajan, opiskelijan ja ohjaajan vastuulla. Tämä edellyttää kaikilta osapuolilta vastavuoroisuutta ja sitoutumista ohjaukseen ja oppimiseen. Harjoittelun avulla varmistetaan opiskelijan osaamista ja vahvistetaan työelämässä tarvittavia valmiuksia. Harjoittelussa ollessaan opiskelija samaistuu ammattialansa edustajiin ja sitoutuu toimimaan tulevassa ammatissaan. (STM monisteita 2003:22, STM julkaisu 2009:18, Sulosaari 2005).

Opiskelijan harjoittelukokemuksilla on suuri merkitys oppimiseen. Kokemukset vaikuttavat myös opiskelumotivaatioon ja alalle hakeutumiseen. Kun hyvän oppimisympäristön sekä hyvän ohjaajan ominaisuuksiin liitetyt kriteerit täyttyvät, opiskelijan motivaatio ja edellytykset harjoittelussa oppimiseen ovat hyvät. Näin ollen ohjaukseen resursoiminen ja oppimisen tukeminen on tärkeää. (STM julkaisuja 2009:18, ks. myös Saarikoski 2005, Hulkari 2006). Tutkintojen mukaiset, yhteneväiset ohjaus- ja arviointikäytännöt tukevat laadukasta opiskelijaohjausta. (STM julkaisuja 2009:18). Laadukkaalla ohjauksella puolestaan varmistetaan henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä.

Sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten ja organisaatioiden välinen hyvä yhteistyö on laadukkaan harjoittelun edellytys. Sovituilla resursseilla mahdollistetaan opiskelijan harjoittelu sekä luodaan edellytykset laadukkaalle ohjaukselle. Avoin tiedonkulku oppilaitosten ja harjoitteluyksiköiden välillä tukee myös harjoittelun ja ohjauksen onnistumista. Harjoitteluyksiköiden toiminnan lähtökohtana olevien eettisten periaatteiden, lakien, asetusten sekä yhdessä sovitujen pelisääntöjen noudattaminen luovat pohjaa hyvälle työyhteisölle ja motivoivalle oppimisympäristölle. Potilasta/asiakasta, työtovereita, opiskelijoita, opettajia ja yhteistyökumppaneita arvostava myönteinen ilmapiiri edistää oppimista ja on yksi hyvän oppimisympäristön merkki. Ohjauksen ja arvioinnin lähtökohdat ja toteutustavat tulee olla yhtenevät koulutuksen tavoitteiden kanssa, jotta ne tukevat opiskelijan ammatillista kasvua. Hyvä opiskelijan, ohjaajan ja opettajan välinen ohjaussuhde on tasa-arvoinen ja siinä vallitsee kunnioitus, hyväksyntä sekä molemminpuolinen vuorovaikutus. Opiskelija, ohjaaja sekä opettaja ovat tiedostaneet omat vastuunsa harjoittelussa sekä sitoutuneet toimimaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Onnistuneessa ja laadukkaassa harjoittelussa ohjaava opettaja vastaa opiskelijan harjoittelun kokonaisuudesta sekä oppimisen ja osaamisen arvioinnista yhdessä opiskelijan ohjaajien kanssa.

Laatuvaatimukset ja – kriteerit on laadittu Vetovoimainen ja terveyttä edistävä terveydenhuolto 2009 – 2011 -hankkeen osahankkeessa Vetovoimainen ja turvallinen sairaala (VeTeVT).

Laatuvaatimusten – ja kriteereiden laatimista varten koottiin alueellinen työryhmä, jossa toimivat seuraavat henkilöt:

Joensuun kaupunki, perusterveydenhuolto ja vanhuspalvelut:

Ylihoitaja Liisa Karikko, avoterveydenhuolto

Sairaanhoitaja Tarja Lehikoinen, Kiihtelysvaaran terveysasema

Sairaanhoitaja Heli Jääskeläinen, Rantakylän terveysasema

Kotihoidon aluevastaava Oili Hakkarainen

Lähihoitaja Sanna Kulppi, Itäinen kotihoito

Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulu:

Koulutus- ja kehittämispäällikkö, sosiaali – ja terveysala, Anna-Riitta Mikkonen

Koulutus- ja kehittämispäällikkö, sosiaali – ja terveysala, Pertti Savelius

Terveydenhoitajaopiskelija Susanne Härmä

Pohjois-Karjalan Koulutuskuntayhtymä:

Koulutusjohtaja Ritva Pakarinen, Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Joensuu, sosiaali- ja terveysala

Opettaja Riitta Piitulainen, Pohjois-Karjalan Aikuisopisto

Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä:

Hallintoylihoitaja Senja Kuiri

Opetuskoordinaattori Kaisa Laatikainen

Sairaanhoitaja Sirpa Krohns, sydänosasto 3A

Sairaanhoitaja Jaana Hämäläinen, silmätautien päiväkirurginen osasto 11 A ja silmätautien poliklinikka

Apulaisosastonhoitaja Sirpa Rautio-Pöyhönen, leikkaus- ja anestesiaosasto

Sairaanhoitaja Anitta Pirinen, leikkaus- ja anestesiaosasto

Sairaanhoitaja Sanna Pouta, psykiatrinen viikko-osasto osasto 56

Sairaanhoitaja Anna-Leena Niiranen, psykiatrinen kotisairaala osasto 56

Sosionomi Marjo Gröhn, sosiaalipalvelut Etappi/Startti

Projektisuunnittelija Maarit Kalasniemi, VeTeVT – hanke

Sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten ja organisaatioiden välinen yhteistyö

Laatuvaatimus:

Sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten ja organisaatioiden välinen yhteistyö on säännöllistä ja joustavaa. Sovituilla resursseilla mahdollistetaan opiskelijan harjoittelu sekä luodaan edellytykset laadukkaalle ohjaukselle.

Kriteerit:

- oppilaitokset ja terveys- ja sosiaalialan organisaatiot kartoittavat alueen koulutus- ja työvoimantarvetta sekä suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyössä toimintaa tarpeiden mukaan
- yhteistyötä tehdään yhteisesti sovitun prosessikuvauksen mukaisesti
- sosiaali- ja terveysalan organisaatioilla ja oppilaitoksilla on voimassaolevat sopimukset harjoittelujen järjestämisestä
- harjoittelun alkaessa kirjoitetaan kunkin oppilaitoksen mukainen opiskelijakohtainen ohjaussopimus
- sosiaali- ja terveysalan organisaatiot tarkistavat yhteistyössä oppilaitosten kanssa alueellisesti harjoittelupaikkamahdollisuudet ja paikkojen riittävyyden
- harjoitteluyksiköt tarkistavat säännöllisesti opiskelijoiden määrän suhteessa harjoitteluyksikön toimintaan ja ohjaajaresursseihin
- harjoitteluyksikön henkilökunnan määrä ja rakenne mahdollistavat opiskelijan oppimisprosessin
- harjoitteluyksikössä resursoidaan riittävästi aikaa opiskelijan ohjaukseen sekä tavoite- ja arviointikeskusteluihin
- jokaisessa työyksikössä on nimetty opiskelijavastaava / vastuhenkilö
- opiskelijalle nimetään 1 - 2 ohjaajaa harjoittelun ajalle
- oppilaitokset resursoivat riittävästi aikaa ohjaavalle opettajalle opiskelijan ohjaamiseen ja ohjaajien tukemiseen
- oppilaitokset järjestävät yhteistyössä työelämän kanssa säännöllisesti ohjaajakoulutusta
- osa ohjaajakoulutuksesta toteutetaan verkko-opintoina
- opiskelijavastaavilla ja -ohjaajilla on mahdollisuus osallistua ohjaajakoulutuksiin

Tiedonkulku

Laatuvaatimus:

Tiedonkulku toimii avoimesti harjoittelun onnistumista tukien oppilaitosten ja harjoitteluyksiköiden välillä.

Kriteerit:

- oppilaitoksissa ja harjoitteluyksiköissä on nimetty harjoittelun vastuuhenkilöt, joiden toimenkuvat määritellään organisaatioittain ja työyksiköittäin:
 - perusterveydenhuolto ja vanhuspalvelut: lähiesimies tai muu harjoittelusta vastaava henkilö
 - PKSSK: opetuskoordinaattori, opiskelijavastaavat, osastonhoitajat
 - oppilaitokset: harjoittelua koordinoivat opettajat, harjoittelua ohjaavat opettajat
- opiskelijat saavat vastuuhenkilöiden yhteystiedot sähköisestä harjoittelupaikkojen varausohjelmasta (Jobstep) tai opettajalta
- oppimisympäristöjen kuvaukset ovat päivitettyinä Jobstep -ohjelmassa tai yksiköiden kotisivuilla Internetissä
- organisaatioiden intranetissä ja internetissä tiedotetaan harjoitteluun liittyvistä ohjeista ja käytänteistä
- harjoitteluyksiköissä on tietoa harjoitteluun tulevista opiskelijoista etukäteen
 - ammattikorkeakoulu opiskelijoiden CV Jobstep- ohjelmassa
 - muut opiskelijat toimittavat CV:n tai kuvauksen harjoitteluyksikköön sovitusti
- harjoittelusta vastaava opettaja lähettää harjoitteluyksiköihin harjoittelua koskevan materiaalin (jakson tavoitteet, sisältö, arviointikriteerit, tehtävät, opettajan yhteystiedot) vähintään kaksi viikkoa ennen jakson alkua
- opiskelijavastaava tai lähiesimies tiedottaa ohjaajille ja muulle henkilökunnalle harjoitteluun tulevista opiskelijoista ja harjoitteluun liittyvistä asioista
- opetuskoordinaattori tai lähiesimies tiedottaa ajankohtaisista opiskelija-asioista säännöllisesti ja aina tarvittaessa
- opetuskoordinaattori tai lähiesimies analysoi opiskelijoiden palautteet
- oppimisympäristöjä kehitetään palautteen perusteella harjoitteluyksiköiden ja oppilaitosten edustajien kanssa
- oppilaitokset keräävät opiskelijaohjaajilta palautetta ja tiedottavat siitä harjoitteluorganisaatioita

Harjoitteluyksikkö oppimisympäristönä

Hoidon ja toiminnan lähtökohdat

Laatuvaatimus:

Harjoitteluyksiköissä noudatetaan sosiaali- ja terveydenhuollon eettisiä periaatteita ja toimitaan yhdenmukaisesti ottaen huomioon toimintaa säätelevät lait, asetukset, ohjeet ja suositukset.

Kriteerit:

- harjoitteluyksikön toimintafilosofia, hoitotyön arvot ja periaatteet on määritelty ja ne ovat julkisia ja toiminta on niiden mukaista
- toiminta on näyttöön perustuvaa
- hoidon ja toiminnan kirjaaminen täyttää hyvän kirjaamisen kriteerit
- potilaan/asiakkaan hoitoon ja työhön liittyvä tiedonkulku on toimivaa
- harjoitteluyksikössä on päivitettyt työ-, toiminta- ja turvallisuusohjeet
- harjoittelu toteutuu työsuojeluohjeiden ja -määräysten mukaisesti

Harjoitteluyksikön ilmapiiri

Laatuvaatimus:

Harjoitteluyksikön ilmapiiri tukee oppimista.

Kriteerit:

- harjoitteluyksikössä on potilaita/asiakkaita, työtovereita, opiskelijoita, opettajia ja yhteistyökumppaneita arvostava myönteinen ilmapiiri, joka helpottaa yksikköön menemistä ja yhteistyötä henkilökunnan kanssa
- yksittäisten työntekijöiden työpanosta arvostetaan työyhteisössä
- työntekijät nähdään keskeisenä voimavarana työyhteisössä
- toiminta on kollegiaalista ja työhyvinvointia edistävää
- tunnistetut ongelmat ratkaistaan avoimesti
- opiskelijaa tuetaan osallistumaan keskusteluihin ja yhteisiin tilaisuuksiin työyhteisössä
- osastonhoitaja tai lähiesimies tukee oppimista ja yhteisöllistä hyvinvointia

Ohjauksen lähtökohdat ja toteutustavat

Laatuvaatimus:

Ohjauksen lähtökohdat ja toteutustavat ovat yhtenevät koulutuksen tavoitteiden ja arviointikriteereiden kanssa sekä tukevat opiskelijan ammatillista kasvua.

Kriteerit:

- koko henkilökunta on kiinnostunut ja sitoutunut opiskelijan ohjaukseen
- henkilökunta tukee toisiaan opiskelijoiden ohjaamisessa
- opiskelijan ohjaus perustuu opetussuunnitelman ja opiskelijan henkilökohtaisiin tavoitteisiin
- opiskelija perehdytetään työhön perehdytysuunnitelman mukaisesti
- opiskelija otetaan mukaan työyhteisöön
- opiskelijaa kutsutaan harjoitteluyksikössä omalla nimellä
- ohjaaja, opiskelija ja opettaja seuraavat, että opiskelijalla on riittävästi yhteisiä työvuoroja nimetyn ohjaajan /ohjaajien kanssa
- ohjaajan ohjaustaidot ovat oppimista tukevia
 - ohjauskeskusteluja järjestetään säännöllisesti
 - opiskelijaa ohjataan soveltamaan teoriatietoa käytäntöön ja pyydetään perustelemaan toimintaansa
 - potilaan/asiakkaan hoitoon ja/tai hänen kanssaan toimimiseen liittyviä tilanteita hyödynnetään ohjauksessa
 - opiskelijalle mahdollistetaan mielekkäitä, kokonaisvaltaisia ja sisällöltään monipuolisia oppimistilanteita
 - opiskelijaa ohjataan osallistumaan moniammatilliseen toimintaan
- arviointikriteerit ovat selkeät ja ymmärrettävät ja opiskelijan, ohjaajien sekä muun henkilökunnan tiedossa ja käytössä harjoittelun aikana
- yli neljän viikon harjoitteluissa pidetään väliarviointi nimetyn ohjaajan ja opiskelijan kanssa harjoittelun puolivälissä – opettaja on mukana tarvittaessa
- opiskelijan loppuarviointiin osallistuvat opiskelija, ohjaaja ja opettaja
- arviointikäytännöissä huomioidaan opiskelijoiden keskinäinen yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus

Ohjaussuhde

Laatuvaatimus:

Opiskelijan, ohjaajan ja opettajan välinen yhteistyösuhde on tasa-arvoinen ja ohjaussuhteessa vallitsee molemminpuolinen kunnioitus, hyväksyntä sekä vuorovaikutus.

Kriteerit:

- ohjaussuhde on avoin ja turvallinen yhteistyösuhde, jossa opettaja sekä työyhteisö tukevat opiskelijan oppimista
- ohjaussuhteessa jaetaan harjoitteluun liittyviä ajatuksia ja kokemuksia
- ohjaussuhteen vuorovaikutus on molemminpuolista
- ohjaussuhteessa vallitsee molemminpuolinen kunnioitus ja hyväksyntä
- opiskelijan, opettajan ja ohjaajien välisissä tapaamisissa painopiste on opiskelijan oppimistarpeissa ja ilmapiiri on kollegiaalinen

Opiskelija

Laatuvaatimus:

Opiskelija tiedostaa oman vastuunsa oppimisessa, oppimisen ja ohjauksen arvioinnissa sekä sitoutuu opiskeluun ja toimii aktiivisesti oppimistavoitteidensa saavuttamiseksi.

Kriteerit:

- tutustuu itsenäisesti tai opettajan ohjaamana harjoittelumahdollisuuksiin
- valitsee ja varaa harjoittelupaikan oppilaitoksensa käytännön mukaisesti
- tutustuu etukäteen harjoitteluyksikön toimintaan
- on suorittanut hyväksytysti harjoittelun aloittamiseen vaaditut opinnot
- aloittaa harjoittelun harjoitteluyksikön kanssa sovittujen käytäntöjen mukaisesti
- toimii harjoitteluyksikön ohjeiden, käytäntöjen sekä eettisten periaatteiden mukaan
- noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä tietoturvaohjeita
- osallistuu aktiivisesti perehdytykseen harjoitteluyksikön perehdytysuunnitelman mukaisesti
- tekee ohjaajansa kanssa pääsääntöisesti samat työvuorot
- laatii harjoittelun tavoitteet harjoittelujakson alussa ja täydentää niitä harjoittelun aikana
- on aktiivinen ja ottaa vastuun oppimisestaan
- pyytää palautetta aktiivisesti ja hyödyntää palautetta toiminnassaan
- antaa palautetta ohjaajalleen
- antaa palautetta harjoitteluyksikölle ja esittää perusteltuja kehittämissuhteita sen toimintaan
- osaa arvioida omaa toimintaansa, osaamistaan ja oppimistaan
- tekee kirjallisen itsearviointin ennen loppuarviointitilaisuutta

Ohjaaja

Laatuvaatimus:

Ohjaaja sitoutuu opetusvelvollisuuteensa, suhtautuu myönteisesti ohjaustehtäväänsä sekä tukee ja arvioi opiskelijan oppimista ja ammatillista kehittymistä.

Kriteerit

- toimii myönteisenä roolimallina opiskelijalle
- omaa riittävästi työkokemusta perustehtävästään työyksikössään pystyäkseen toimimaan opiskelijan ohjaajana
- toimii vastuullisesti yhtenäisten ohjauksen käytäntöjen mukaan
- orientoituu ohjaukseen tutustumalla opiskelijan CV:en tai kuvaukseen sekä oppilaitokselta lähetettyyn harjoittelumateriaaliin
- perehdyttää opiskelijaa yksikössä laaditun perehdytysrunnon mukaisesti
- huomioi opiskelijan aiemmin opitun osaamisen sekä yksilölliset ohjaukseen vaikuttavat tekijät
- suunnittelee opiskelijan kanssa yhdessä oppimista parhaiten tukevan ohjauksen toteuttamista
- tukee opiskelijan ammatillista kasvua
- käyttää tarkoituksenmukaisia ohjausmenetelmiä sekä oppimateriaaleja ohjatessaan opiskelijaa
- osallistuu tavoite- ja arviointikeskusteluihin
- ohjaa opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa
- antaa jatkuvaa, rakentavaa ja ammatillista kasvua edistävää palautetta harjoittelun aikana
- pyytää suullista palautetta ohjauksestaan harjoittelun aikana
- ottaa yhteyttä opiskelijavastaavaan, opettajaan, osastonhoitajaan tai opetuskoordinaattoriin kaikissa niissä tilanteissa, jolloin opiskelijaohjauksen onnistuneeseen toteuttamiseen tarvitaan tukea
- tekee kirjallisen loppuarvioinnin ennen arviointitilaisuutta arviointikriteereiden mukaisesti
- pyytää muulta henkilökunnalta palautetta opiskelijan osaamisesta loppuarviointia varten
- ohjaa opiskelijan vastaamaan opiskelijapalautteeseen harjoittelun lopussa
- arvioi ja kehittää omaa ammatillista osaamistaan ja ohjaustaitojaan
- tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa harjoittelun kehittämiseksi
- antaa palautetta oppilaitokselle opiskelijaohjauksesta ja yhteistyöstä

Harjoittelua ohjaava opettaja

Laatuvaatimus:

Ohjaava opettaja vastaa opiskelijan harjoittelun kokonaisuudesta sekä oppimisen ja osaamisen arvioinnista.

Kriteerit:

- varmistaa, että opetus on näyttöön perustuvaa ja yhdistää teoreettisen ja käytännön tiedon
- toimii harjoitteluyksikössä ohjausprosessin pedagogisena asiantuntijana ja tukee nimettyjä ohjaajia opiskelijan ohjauksessa
- tutustuu harjoitteluyksikön toimintaan ja työn sisältöön
- varmistaa, että opiskelija on hyväksytysti suorittanut harjoittelun aloittamiseen vaaditut opinnot
- on oppilaitoksen yhteyshenkilö ja on ohjaajan/ohjaajien ja opiskelijan tavoitettavissa
- pitää säännöllisesti yhteyttä opiskelijaan ja harjoitteluyksikköön
- konkretisoi opiskelijalle harjoittelujakson tavoitteet, ohjaa opiskelijan tavoitteiden tekemisessä ja hyväksyy ne
- osallistuu tavoite- ja arviointikeskusteluun
- tukee ja arvioi opiskelijan oppimista ja osaamista harjoittelun eri vaiheissa
- arvioi harjoittelujaksolle annetut tehtävät
- kunnioittaa ohjaajan antamaa arviointia
- vastaa opiskelijan harjoittelun kokonaisarvioinnista
- tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa harjoittelun kehittämiseksi

Lähteet

Harjoittelun ohjauksen laatukriteerit. Savonia amk terveystieteiden Kuopion tulosalueen koulutuksen kehittämistyöryhmä 2005; LYHTY – projekti 2003 – 2004 Savonia ammattikorkeakoulu ja Kuopion yliopistollinen sairaala. URL: http://webd.savonia-amk.fi/tertt/oha/Lomakkeet/Harjoittelun%20ohjaus_%20laatukriteerit%20171105.DOC / 18.4.2011

Hulkari, Kirsti. 2006. Työssäoppimisen laadun käsite, itsearviointi ja kehittäminen sosiaali- ja terveystieteiden ammatillisessa peruskoulutuksessa. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus. URL: <http://acta.uta.fi/pdf/951-44-6684-5.pdf> / 2.3.2011

Mäenpää, P. & Nurminen, T. 2002. Ohjatun harjoittelun oppimisympäristöt ammatillisen kehittämisen edistäjinä – ARVI – projekti 1999 – 2002. Loppuraportti 2002. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Kotka.

Opiskelijaopiskelijaohjauksen laatusuositukset. 2010. Kuopion yliopistollinen sairaala. Pohjois-Savon alueellinen opiskelijaohjauksen yhteistyöverkosto. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. URL: www.vete.fi / 2.3.2011

Saarikoski, M. 2005. Teoksessa: Elomaa, L., Palta, H., Saarikoski, M. & Ääri, R-L. Taitava harjoittelun ohjaaja. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 24. Turun ammattikorkeakoulu. Turun kaupungin painatuspalvelukeskus, Turku 2005.

Saarikoski, M. 2008 ©CLES + T –mittari. Clinical Learning Environment, Supervision and Nurse Teaching scale.

STM monisteita 2003:22. Heinonen, Noora. Terveystieteiden koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Suositus sosiaali- ja terveyshuollon toimintayksiköille. Terveystieteiden ammattihenkilöiden neuvottelukunta, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulututkimusten jaosto. Helsinki 2004.

STM julkaisuja 2009: 18. Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön tavoiteohjelma 2009 – 2011. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Yliopistopaino Helsinki.

Sulosaari, V. 2005. Teoksessa: Elomaa, L., Palta, H., Saarikoski, M. & Ääri, R-L. Taitava harjoittelun ohjaaja. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 24. Turun ammattikorkeakoulu. Turun kaupungin painatuspalvelukeskus, Turku 2005.

Turunen, H. & Jamookeah, D. 2006 © QPL- mittari (Quality of Placement Learning). QPL-mittari 2009.

VeTe

Vetovoimainen ja terveyttä
edistävä terveydenhuolto

